نشریات کریمی

۲ نچی جزء

قوره لیلر

روسچه دن ترجمه ایدلدی

محرری :
ف . ف . پوتسیقوویچ .

مترجمی :
فاتح کریمی .

(ایکنچی مرتبه باصلووی)

سحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

اورنبورغ .
کریموف ، حسینوف و شرکاسی نك
مطبعه سی .

ТАТАРСТАН МИЛЛИ КИ

ناشری: «کریموف، حسینوف و شرکاسی.»

قوره لیلر

اگر اوزمزدن کیدوب وسیبرنی اوتوب طوب طوغری مشرق طرفنه بارساق الوغ بر دڭزگه باروب طوقتالاچقمزکه، بو دڭز بزنڭ روسیه قول آستنده‌غی آزیا قطعه‌سینڭ چیگیدر. بو دڭزنی «شرق دڭزی»، «بحر محیط کبیر» و «بحر محیط معتدل» دیه اوچ تورلی اسم ایله یوروته‌لر. بزنڭ مشرق طرفمزده اولدیغی اوچون شرق دڭزی، باشقه دڭزلرگه قاراغانده بونده طولقون وفورطنه آزراق اولدیغی اوچون بحر محیط معتدل (طنچ دڭز) وباشقه دڭزلردن اولوغ اولدیغی اوچون بحر محیط کبیر دیه آتالادر.

بو دڭزنڭ زورلغی شول درجه‌ده‌درکه، یر یوزینڭ قوری قسمی اوستنده اولان بتون مملکتلر وپادشاهلقلری ایله برابر، بو دڭزدن بر یاریم مرتبه کوچوکدر. آزیانڭ شرقنده اولان بو بحر محیط کبیر آنڭ ساحلنی یاروب کره‌ره‌ك پك چوق کورفزلر ودڭزلر حاصل ایتمشدرکه، بونلرنڭ ایچروسنده اڭ الوغ ومشهور اولانلری «یاپونیا دڭزی»، «چین دڭزی» و «صاری دڭز» در. یاپونیا دڭزینڭ یاغاسنده بزنڭ روسیه‌نڭ «ولادی ۋوستوق» بلده‌سی وباشقه بر نیچه شهرلری موجود اولوب بو طرفده روسیه مملکتینڭ اڭ جنوب نقطه‌سی «قوره» پادشاهلغنی تشکیل ایدن قوره یاریم آطه‌سینه باروب طوقتیدر.

قوره مملکتی دڭزگه طوغری اوزایوب چیقمش بر یاریم آطه

اولوب بر طرفندن صاری دڭز و بر طرفندن یاپون دڭزی ایله احاطه اولونمقده وقوری طرفندن آزیا قطعه‌سینه طوتاشمقده‌در. قوری غه طوتاشقان یرنك شمالدن جنوبکه طوغری اوزایمش اولان «اولوغ آق‌طاغلر» واردر. عمومیت اعتباریله قوره پك طاغلق بر مملکت اولوب هر طرفنده تورلی زورلقده طاغلر واردر. بونلردن بعضیسینڭ اوستی اولنسز وآغاچسز اوله‌رق یالانغاچ وبعضیسینڭ اوستی کشی اوتمازلك درجه‌ده قویی اورمانلر ایله اورتولمشدر. بو طاغلرنڭ آره‌سنده پك کیك یوللر، آغا طورغان پك کوب صولر و آنلرنڭ اطرافنده توز صحرالر واردر. دڭز بویلری کوب یرده تیگزلکدر. قوره یاریم آطه‌سینڭ شرق یاغاسی کیرنتی و چقنتی‌سز اولوب توزدر، اما غرب یاغاسی تورلی اورنلرده دڭز صویی ایله کیسلمش اولوب بو یاغنده اولوغ کورفزلر واردر.

قوره‌نڭ اقلیم وهواسی یاوروپا اورته‌لرینڭ هواسینه بکزه‌مکده ایسه‌ده هر وقت بر تیگز توگلدر. مثلا: قش کونلری یخشی‌غنه صووقلر وجای کونی زور اسسیلر بولادر. لکن عمومیت اعتباریله قوره‌نڭ هواسی یخشی وسلامت لککه موافق اولوب جنوب طرفنه کیتکان صایون یومشاق ویلی بولا بارادر. قوره‌ده یاغمور کوب یاغدیغی سببلی صوغه محتاجلق کورلمیدر. بونڭ اوستینه یخشی‌غنه اولوغلقده آغا طورغان صولریده یتارلك درجه‌ده واردر وبونلرنڭ کوبسی پاروخودلر یوررلك حتی اولوغ دڭز کمه‌لری کررلك درجه‌ده زوردر. دڭزنڭ هر کونگی حرکتی سببلی بو صولرنڭ دڭزگه قویولا طورغان یرلرینه (منصب ارینه) افراط کوب درجه‌ده صو کروب دڭزدن بایطاق مسافه‌لرگه کیتکانچه‌گه قدر صونڭ کوتارلووینه سبب بولادر.

قوره‌ده آغا طورغان صولرنڭ زورراقلری: مملکتنڭ پایتختی

یاننددن کچمکده اولان «هانغ قانغ» نهری، قوره ایله قطای چیگنددن آقمقده اولان «یالو» وقوره ایله روسیه آره‌سنده چیك اولان «تیومن» یلغه‌لریدر. قوره مملکتینك اوستی بر نیچه جهت‌لردن ایتالیاغه بکزه دیگنددن بعضا بونی «آزیا ایتالیاسی» دیب ده یوروته‌لر. بو مملکتنی یالکز یاوروپالولرغنه «قوره» دیب آتیلر. قوره‌لیلر اوز مملکتلرینی «ایرتانگی یاقطی مملکتی» یعنی قویاشنك ایرتانگی یاقطیسی ایله یاقطوره طورغان مملکت دیه تسمیه ایده‌لر. چونکه قویاش چققاچده یاپونیادن صکره الك اوّل بو مملکتنی نورلاندره‌در.

قوره، قطای ایله یاپونیا آره‌سنك بولندیغنددن کوبدن بیرلی بوایکی حکومتنك نزاعلرینه سبب اوله کلمش و هر وقت بونلر قوره‌نك اچکی اشلرینه قاطناشوب اوزلرینه ویرگوتولارگه مجبور ایتمشلردر. هر نه قدر قوره‌نی بعض وقت قطایلر و بعض وقت یاپونلر و بعض وقت ایکیسی برگه بیلب یعنی مملکتنك یارطیسنی قطای‌غه و یارطیسنی یاپونیاغه ویرگو تولارگه مجبور ایدوب کلمشلر ایسه‌ده قوره کینه اوز باشینه بر پادشاهلق اولوب طورمشدر. لکن قوره‌لیلر چیت خلقلرغه اوزلرینی بیلدرمز و آنلرنك کوزلرینی اوزلرینه توشورمز اوچون هیچ کم گه قاطناشمایچه ممکن مرتبه نق صورتده اوزلرینك مملکتلرینه یابولوب قالورغه اجتهاد ایتمشلر. حتی قطای‌غه ویرگو تولاسه‌لرده هیچ بر قطایلی‌نی اوز مملکتلرینه کوچرماگانلر و کورشیلری اولان قطایلیلر جبرا کیلوب کرماسونلر ایچون قطای چیگنده‌گی اوزلرینك بر نیچه شهرلرینی و آوللرینی بتروب یا که مملکتلرینك ایچروسینه کوچروب قطای برلن ایکی آره‌ده مخصوص کیلك بر دائره استیب (اوتسز، صوسز چول) یاصاغانلر هم‌ده بوچولنی اوتوب یورونی یا که شونده کیلوب طورونی هر کیم گه پك قاطی منع ایتکانلر. تلاسه اوز کشیلری وتلاسه یات مملکت کشیسی بولسون بوچولنی اوته‌چك یا که

بونده کیلوب طوره‌چق بولسه آشکارغه اولوم جزاسی تعیین ایتکانلر. فقط هیچ چاره‌سز بوچول آرقلی اوتوب یورورگه لازم بولغان کشیلرگه طوفتار اوچون یر آستینه چوقورلر قازیلوب اوستندن قامشلر ایله قاپلانمشدر. شونلردن باشـقه طوقتالاچاق هیچ یر بولونمدیغی اوچون قوره‌غه ایلچی بولوب باروچی قطایلیلرنڭ الوغ درجه‌لی آدملری اوشبو چوقورلرغه کروب مسافر قالمشلردر. اکن بو صوڭ زمانلرده‌غنه بو چولنڭ بر یاغندن قطایلیلر و ایکنچی یاغندن قوره‌لیلر اوزلری یورت، یر صالوب اوطوررغه باشلادیلر. شولای قاپلانوب اوز مماکتلرینه یابولوب طوردقلری اوچون قوره لیلرهیچ کیم ایله صوغشمایچه ایکی یوزایللی یل قدر طنچلقده یاشادیلر واچکی حاللری باشقه خلقلرغه پك مجهول قالمشیدی. یالـکز بو صوڭ زمانلرده‌غنه چیت خلقلر بو مملکتنڭ ایچروسـینه کروب یورومگه واحوالنی بر قدر اوگرنمگه باشلادیلر.

آڭلاشلدیغنه کوره: قوره‌ده آلتون، کموش، قورغاش، باقر تیمور کبی معدنلر پك کوبدر. حتی باقر معدنلری طاغ طاغ بولوب طوره‌در و یاغمور یاوغانده صو ایله بوولە‌رق طاغ ایتاکلرنده کیساك کیساك اولوب پك کوب مقدارده آقطاریلوب یاتمقده‌در، یالـکز بونلرنی شوندن جیوب آلوب اشلاتورگه گنه حاجتدر. هر نه قدر قوره ده معدن پك کوب ایسه‌ده آنی قازیمق و اشلاتمك پك آزدر. حتی آلتون قازیتمق نظام بویونچه بتونلای ممنوعدر. بونڭ سببی ایسه آلتون کبی قیمتلی بر معدننڭ وارلغنی بلسه‌لر باشقه مملکت خلقلرینڭ حرصلری قوزغالوب قوره‌غه کیلور دیه قورقدقلریدر.

قوره‌نڭ اورمانلرنده تورلی آغاچلر کوب اولوب باشلیچه لری: چرشی، نارات، قاین شیکللی آغاچلردر. بنا اوچون حاجتلی آغاچلرنڭ اعـلاسی قطای غه هـم یاپونیاغه قوره‌دن چقارلمقده‌در. قوره ده

ایگوننی یالـگز اوزلرینه آشارغه یتارلك گنه ساچالر. گرچه طوپراقلری پك یخشی، یاغمورصولری و طاغلردن آغوب چغا طورغان چیشمه صولری پك کوب اولوب صوغه احتیاج اولماسه‌ده قرلرینڭ یارطیسی اشلنمگان کوینچه قالادر. قوره‌لیلر اوزلری الڭ باشلیچه دوگی ایله رز قلندقلری اوچون قرلرینه‌ده الڭ کوب دوگی ساچالر. صو کوبلگی وطاغلردن چغا طورغان چیشمه‌لرنی بووب بووا یاصاونڭ یگللگی دوگی‌نڭ اوکووینه پك کوب یاردم ایته‌در. دوگی‌دن باشقه: بغدای، قوقوروز، طاری ساچالر. هر تورلی یشیل لکلر ویمش آغاچلری اوطورته‌لر. بونده آلما، آرمود، اریك، نار، زردالی ویاوروپاده اصلا بولمی طورغان طاغن برنیچه تورلی میوه آغاچلری پك یخشی اوسه‌لر. صاتوغه استعمال ایدیله طورغان نباتاتدن الڭ باشلیچه: چای آغاچی، یوزوم (ۋینوغراد)، تماکی، مامق، جیتن، ژه‌نشه‌ن کبی نرسه‌لر اوسدرلمکده‌در. چای آغاچی قوره‌ده کوبسنچه یبانی صورتده اوزلـگندن اوسه‌در. چونکه بونده عوام خلقی چای اچمیلر، چای اچو عادتی بونلرنڭ کبارلری آره‌سنده‌غنه واردر. بونلر چاینی کوبسنچه کورشیلری اولان قطای مملکتندن آلالر. یوزوم (ۋینوغراد) قوره‌ده پك یخشی اوگسه‌ده قوره‌لیلر بوندن شراب یاصی بیلمیلر. تماکی طارتو عادتی بونده پك طارالدیغی اوچون تماکینی پك کوب اوسدره‌لر. مامق اوسدرمك بونده الڭ باشده قطایدن آلنمش اولوب بش یوز یللردن بیرلی واردر. قوره‌لیلرنڭ بارکبك کیوملری یالـگز شول مامقدن طوغوامش ماتریادن اولدیغی جهتله مامق یتشدیرو بونده برنچی درجه‌ده معتبردر. جیتن هم کوب مقدارده ساچیلوب بوندن عادی وطوپاس کیوملر حاضرلیلر. «ژنشه‌ن» یاکه «استوسیل» قطای‌نڭ شمال طرفنده‌غی طاغلرنده یالـگز یبانی حالده وغایت سیره‌ك طابوله طورغان بر اولندر. بونڭ پك گوزل

قاره‌سو، یشل یافراقلری وطامری بولادر. قطایلیلرنك اعتقادینه کوره بونك طامرنده پك کوب حاصیتلر واردر. مثلا: کشی نك یاشلگینی قایتاره، گوزللگینی صاقلی وجمیع خسته‌لکلرگه شفا بیره‌در. قطایلیلرنك شونداین اعتقادلرینه کوره «ژنشه‌ن» آنلر قاشنده اوزی آغرلغی آلتوننده قدرلیدر. شونك اوچون بعض فقیر آدملر طاغلرده شونی ازلب اونار یل عمرلرینی اوتکاره‌لر و طاباچق بولسه‌لر پادشاهلری طرفندن الوغ مکافاتکه نائل بولالر. «ژنشه‌ن» شونداین قیمت بهاده یوروتلدیکی اوچون قوره‌لیلر اورلوقدن بونی اوزلری اوسدررگه وطامرینی قویاشده کیبدروب صاتارغه باشلاغانلار. لکن بونلرنك اوسدرگان ژنشه‌نلری قطایده یبانی صورتده اوسه طورغاننددن کوب مرتبه ناچار واوچوز بولادر.

اورمان جانوارلرندن قوره‌ده تلکی، قابان، بورسوق، قاپلان وآیو کوبدر. قاپلانلری آدمگه هجوم ایته‌لر. حتی بعض وقتلرده آول‌غه کیلوب توبه‌سی صالام ایله یابقان صارای باشلرینی قوباروب اچنده‌گی حیوانلرنی آشیلر. قوره‌لیلر بو اورمان جانوارلرینی عادتده قش کونی قالون قار توشکاچ آولیلر. یومشاق قار اوستنده قاپلانلر باتالر، شول وقت آوچیلر سونگیلر وحنجرلر ایله بونلرنی اوتروب تیریلرینی آلالر. جانوار تیریسی قوره‌ده‌گی سودا نرسه‌لرینك الك اهمیتلیلری جمله‌سندندر. یورت حیوانلرندن قوره‌ده آت، اوگوز، صغر، دونغوز و ات بولونه‌در. بونده‌غی آتلر یونلاس وغایت کوچوك گاوده‌لی، اوگوزلری ایسه بالعکس غایت ایری وقوتلی اولوب بوزنا الك باشلیچه قراشلری ویوك طارتمق اوچون، آتلری ایسه یالگز منوب یورور اوچون استعمال ایدیله‌در. دونغوز ایله ات قوره‌ده غایت کوب مقدارده آصرالا. لکن آنده اتلر بتونلای باشقه اورنغه استعمال ایدیله‌در: بونك اتلری یورتنك صاقلامی،

مالده صاقلامی ، آوغه‌ده یوروتمیلر ، بلکه بونلرنی یالگز اوزلرینڭ ایتی اوچون آصریلر . قوره‌لیلر اتنی سیمرتوب صویوب آشیلر ، ات ایتی قوره‌ده الڭ لذتلی نعمت‌لردن صانالادر .

قوره‌نی اوچ طرفندن احاطه ایتمش اولان دڭزلرده پك کوب مقدارده هر تورلی بالق و باشقه دڭز حیوانلری واردر . قوره‌لیلر دڭزدن « دڭز کبسته‌سی » دیه آتالا طورغان مخصوص بر تورلی اولن آلوب آشاوغه استعمال ایده‌لر ، حتی بونی قطای مملکتنه‌ده صاتالر . چونکه بو دڭز کبسته‌سی قطایلیلرنڭ الڭ سوگیلی آشلری جمله‌سندندر . هر تورلی نرسه‌لر یاصاو حقنده بر وقتلر قوره‌لیلر یاپونیالیلرنڭ استاذلری ایدی . لکن بو کونگی کونده شاکردلری اوزلرندن پك کوب مرتبه آلغه کیچوب کیتمشلردر . بو کونگی کونده قوره‌ده جیتن وماموق نرسه‌لری یخشی اشلنه وبونلرنی پك گوزل ایدوب بویی بیله‌لر . یفك ویون نرسه‌لری بونده هیچده اشلنمیدر . یفك نرسه‌لرینی قطایدن آلالر ، یون ماتریاسنی قوره‌لیلر اصلا استعمال ایتمیلر . صووق وقتلرده ماموقلی ماتریادن اشلنگان وماموق ایله صرلغان برنیچه قات کیوملر کیه‌لر . قوره‌لیلر معدن نرسه‌لری وکاغد یاصارغه پك اوستادرلر و خصوصا صووق قوراللر یاصارغه ماهرلك ایله کوبدن بیرلی مشهور اولوب بونلرنڭ بو هنرلری بو کونگه قدر اهمیتنی غائب ایتمامشدر . قوره‌لیلر کاغدنی ماموق آغاچندن ودوت آغاچینڭ ایچنده‌گی قابوغندن یاصیلر . کاغدلری افراط درجه‌ده توزوملی بولا وبوندن زونتیق ویاغمور وقتنده اوستدن کیوله طورغان یاغمورلق وسائر هر تورلی اوستدن قابلی طورغان نرسه‌لر یاصیلر .

قوره طوپراغینڭ اوستی بش مڭ میل مربعی قدر وخلقی اون میلیوندن بر آز آرتوغراق اولوب بونلرنڭ کوبسی قوره یاریم آطه‌سینڭ منبت ومحصولدار اولان جنوب طرفنده یاشامقده‌درلر . شمال طرفلرنده

خلق آز وطاغلق یرلرنده بتونلای یوقدر. آڭلاشلدیغنه کوره: قوره‌ده خلق پك تیزلك اوزره آرتمقده اولوب هر یرده یاڭی آوللر صالونه، یاڭی بنالر یاصالا، اوّل‌ده بوش یاطا طورغان یرلردن و اورمانلردن کیسلوب اشله‌نگان یرلر کوندن کونگه کیڭایه باره‌در. حتی کوب اورنلرنده خلق شول درجه‌ده طغز اوطورمشدرکه، آوللری بر برسینه طوتاشوب برشهر شیکللی بولوب طوره‌در.

قوره خلقی اورته بویلی، گوزل گاوده‌لی، کوچلی وکوبسنچه صاریسماق چهره‌لی، کوك کوزلی، کیك باشلی، قالون ایرنلی، سیره‌ك صاقاللی اولوب کوزلرینڭ اوچلری یوغاری کوتاریلوب ویاڭاق سویاکلری چغوب طوره وتن‌لری باقرسمان قزل بولادر. بونلر اصلده مغول جنسینه منسوب اولوب صوڭره‌دن برنیچه قبیله‌لرنڭ قاطناشووندن حاصل اولمش برخلق اولسه کرك. بورون تیشکلرینڭ کیك، یاڭاق سویاکلرینڭ چقنتیلی، کوزلرینڭ چالیش وبورونلرنڭ یاصی بولووی بونلرنڭ مغول جنسینه منسوب ایدیکلرینه آیرم آچیق علامتدر. لکن قوره‌لیلر اوزلرینڭ اولگی حاللری حقنده هیچ برنرسه‌ده بیلمیلر. بعضیلری قارت بابالرینڭ قاره صغردن حاصل اولدیغنی وبعضیلری اوزلرینڭ الڭ باش بابالرینڭ قویاش اولدیغنی نقل ایته‌لر. قوره‌لیلرنڭ خاتونلری کوبسنچه طولی گاوده‌لی، اوزون بویلی وعمومیت اعتباریله سویملی وگوزل بولادر.

قوره‌نڭ خلقی برنیچه صنفغه آیرلمش اولوب برسندن ایکنچیسینه چغوعادتده ممکن توگلدر. هر بر صنف کینه برنیچه گروهلرغه آیربله‌رق بونلرنڭ هر برینڭ آیروم واوزلرینه مخصوص نظاملری و قاعده‌لری واردر. الڭ یوغاری صنف عسکرلردن وغراژدانلردن مرکب میرزالر (دۋورانلر) صنفیدر. بونلر مملکتنڭ الڭ آلدەغی والڭ بای آدملری اولوب اعتبار ونفوذلری پك زوردر. بوصنفدن بولغان کشیلرگه اوچراغانده

بونلرنی حرمت ایدوب عادی خلق آت اوستندن توشارگه مجبوردر، حتی عادی خلق بونلرنڭ اوستلرینه طوغری قارارغه ده باطرلق ایده آلمیلر. بودۋوران صنفی هر بر تورلی ویرگولردن و خدمتلردن آزاد اولوب خانه‌لری و یورتلری تعرضدن مصوندر؛ ایکنچی صنف: ایگونچیلر، کتوچیلر، بالقچیلر وجانوار آوچیلری؛ اوچونچی صنف: تیریچیلر، تیمرچیلر، ایتچیلر، حماللر وشونڭ کبیلر والڭ صوڭ هم الڭ توبانگی صنف قل‌لر صنفیدر. قللرنڭ بعضیلری خزینه‌لك وبعضیلری خصوصی کشیلر ملکندن در. قلدن صانالادر: اوز اوزینی قل ایدوب صاتقان کشیلر، کنیزه‌کدن طوغان کشیلر، طاشلاندق بالالر، یاکه آتا آنالری طرفندن قل ایدوب صاتلغان بالالر. خوجه‌لرنڭ قل اوستنده اختیارلری پك زور اولوب، آنلرنی یاشاتورغه یاکه اولدرورگه اختیارلیدرلر، فقط قوره‌لیلر قل حقنده یومشاق ومرحمتلی معامله ایته‌لر و آقچه تولاب اوزلرینی اسیرلکدن قوتقاررغه قللرغه هر وقت اختیار بیره‌لر.

قوره ده دین قطایدن آلنمش اولان «بوددا» اسمنده بر مجوسی مذهبدر. روحانیلری پك کوب اولوب بونلرنی «بونزا» دیه تسمیه ایته‌لر. مناسترلری و بوددا عبادتخانه‌لری کوبسنچه اورمان اچنده‌گی یالانلرده و طاغ بویلرینه بنا ایدلمشدر. قوره خلقی اوزلرینڭ روحانیلرینه هم دینلرینه زور اعتبار ایتمیلر. آوللرنده‌غنه توگل کوب شهرلرنده‌ده اصلا عبادتخانه فلان یوقدر، الڭ کوب خلقلی اولان شهرلرنده‌ده عبادتخانه‌لری چرکین و یمسز پوتلر ایله طولدرلمش قزغانچ حالده فنابالچق أولردن عبارتدر. قوره‌لیلرنڭ خرستیان دیننه کرگانلری یالـکز یوز مڭ جان مقداری‌غنه حساب ایدلمکده‌در. چونکه بو صوڭ زمانلرغه قدر قوره حکومتی باشقه دین‌لرگه طابنونی حکومتکه قارشو خیانت صاناب خرستیانلق‌غه کروچیلر حقنده وقت وقت قاتیلقلر کورساته‌رك آنلرنی قتل ایتدرمکده ایدی.

قوره‌لیلرنڭ دینلری اڭ باشلیچه اولـگی بابالرینی حرمت ایتمکدن وبش تورلی وظیفه‌نی اوته‌مکدن عبارتدرکه، آنلرده: پادشاه‌غه، آتا آناغه، قارتلرغه قارشو اولان وظیفه‌لر ایله ایر و خاتونلق، هم دوستلق وظیفه‌لریدر. اوزلرنچه معلوم بر وقتده پادشاه سرایی دائره‌سنده اوّلـگی بابالری روحینه غایت الوغلاب قربان چالالر. اوشبو وقت چالنه‌چق قربانلق اوچون اوز آلدینه آیروم کتولر ایله کچه‌لر وقوی‌لر آصریلر وبونلرنی مقدس حیوان دیه اعتقاد ایله‌لر. خصوصی کشیلرگه یعنی تلاسه کیم‌گه بو حیوانلرنی آصرامق پك قاطی صورتده ممنوعدر. قطایلیلر شیکللی قوره‌لیلرده اوزلریڭ اوّلـگی بابالریڭ قبرلرینی افراط درجه‌ده حرمت ایده‌لر. آنلرنڭ کوملـگان یرلری بونلرنڭ اعتقادینه کوره مقدس وهر تورلی تعرضدن مصوندر.

اڭ زیاده بوش ویوق نرسه‌گه اشانوچی خلقلر جمله‌سندن برسیده اوشبو قوره‌لیلردر. بونلرنڭ آره‌سنده بر چوق تورلی کاهنلر، کوره‌زه‌لر، سحرچیلر، کرامتچیلر، یولدزغه و باشقه نرسه‌گه قاراب هر تورلی سرلرنی و کیله‌چکده‌گی واقعه‌لرنی بلوچیلر پك کوب اولوب هر تورلی یوللر ایله نادان خلقنی شاشرتوب طورمقده‌درلر. گرچه بر برینه قرداش اولان قوره‌لیلر ایله قطایلیلرنڭ اخلاق و طبیعتلرنده کوب فرق اولسه‌ده قوره مملکتی کوب وقتلر قطای قول آستنده بولوندیغی جهتله بونلر حکومت اداره‌لرینی قطای ترتیبنده قوردقلری کبی، قطایلیلرنڭ باشقه برچوق عرف وعادتلرنیده قبول ایتمشلردر. مثلا: قطای ایمپراطوری کبی قوره قرالی‌ده ایگونچیلرنڭ غیرتلرینی آرتدررغه بر تشویق اولسون اوچون بیلـگولی بر وقتده الوغ بایرام ایده‌رك اوزی صبان طوتوب قرده بر نیچه بوراز نا یر سوره وبونڭ سورگان یرندن حاصل بولغان آشلق صدقه‌غه بیریله‌در. قطای ایمپراطوریچه‌سی کبی قوره قرالیچه‌سیده اوزینڭ سراینده یفك قورتی

آصری و بونڭ ایله مشغول بولغان کشیلرنڭ اشلرینه تلاب برکات خیر دعالر قیله ویفك قورتنی الڭ اول کشف ایتکان کشی‌نڭ روحینه باغشلاب صدقه‌لر بیره‌در . قطایلیلر کبی قوره‌لیلرده قارتلرنی پك حرمتلیلر ، یتمش یاشینه یتکان قارتلرنی قرال وقت وقت اوزینڭ سراینه آشقه چاقره و قرالیچه‌ده قارتایمش اولان یخشی قارچقلرنی سراینه کرته‌در .

گرچه قوره‌لیلرنڭ تللری بر نیچه تورلی شیوه‌گه آیرلسه ده بونلرنڭ بر برسندن آیرمه‌لری پك آزدر. قوره‌لیلرنڭ یازولرنده ایکی یوز مقداری حرف و طاوش اشارتلری واردر. قوره‌لیلر آره‌سنده قطای تلی پك طارالمش اولوب کوبسی اوز تللرنده اوقور- غه، یازارغه بیلمیلر. لکن قوره لیلر قطای سوزلرینی شول درجه اوزگارتوب سویلمکده‌درلرکه، حتی اصل قطایلیلر بونی آڭلی آلمیلر. قطای تلی تلفظی اوزگاردیلوب قوره تلینه شول‌درجه قاطناشمشدرکه، هر نرسه‌نڭ اوزلرنچه و قطایچه ایکیشر اسمی واردر. قوره‌ده کیم گه نیندایین توسده کیوم کیارگه ایکانلگی پك‌نق‌تعیین ایدیلوب قویلمشدر. قرال قاره سو قزل توسدن، کبار دۋاره‌نلر آزغنه آچوغراق قزل توسدن، اورته صنفلر طاغن آچوغراق قزل توسدن یعنی توبان کیتکان صایون طاغن آچوغراق توسدن و عادی خلق ایسه قار شیکللی آب آق توسدن کیونه‌لر والڭ فقیریده بو آق توسده‌گی کیومنی فوق العاده پاك و تمیز یوروته‌لر.

قوره خلقلری اوستلرینه کامزول ، اوزون پانطالون (چالبار) ، پك کیڭ اوزون جیلان کییوب پویاس ایله بیللرینی بووالر . قش کونی طون یا که مامقدن صرغان بیشمتلر و آیاقلرینه مامقدن صرغان اویوق کییوب آنڭ اوستندن بورونلری یوغاری قایتاریلوب طوره طورغان‌کون یا که صالام باشماقلر کیه‌لر. خاتونلری پك کوب بورمه‌لی

اوزون یوبقه و قصقه قوفته یا که کامزول کیه‌لر. صووق وقت‌لرده قوره خاتونلری برتورلی اوزون کیوم ایله اورتونه‌لر. ذاتا قوره خاتونلری بونی اوز یانلرندن برده قالدرمیلر. اگر هوا یخشی بولسه اولرندن چقغانده بونی ماطورغنه ایدوب توریب باشـلرینه بورکانه‌لر. اگر قویاشدن، یاغموردن یا که کشی قاراودن صاقلاناچق بولسه‌لر جیکلرینی باشلرنك قالدره‌لرده چیتلرینی اوستاغنه طارتوب، توشوروب اوزلرینی اورته‌لر.

قوره‌ده قزلر و ایرگه کیتکان خاتونلر عادتده یالان باش یوریلر. قزلر ساچلرینی بردن اوریب آرقه‌لرینه صالندره‌لر. خاتونلر ایکیدن اوریب باشلری تیره‌سینه کوتاریب باغلیلر. اویلانمگان ایرلرده ساچلرینی اوزون ایدوب اوریب آرقه‌لرینه صالندره‌لر. اویلانگاندن صوڭ ساچ طولوملرینی کوتاریب باشینڭ توبه سینه اویوب قویه‌رق کموش اینه یا که بامبوق چبوغی ایله برکته‌لر. قوره‌لیلرنڭ ایرلری ساچ طولوملری اوستندن باشلرینه آت قلندن یا که تیمر چبوقدن اوریب یاصاغان بر تاقیه و آنڭ اوستندن نچکه باغلاغان پك کیڭ چیتلی اشلاپه کیدکلرندن چیتدن قاراغانڭ بالالر اشلاپه‌سی کیگان آدم کبی کورینه‌لر. اشلاپه‌لری بامبوق آغاچینڭ مونچالاسندن یاصالوب لاقلانغان بولادر. قوره‌لیلر اشلاپه‌لرینی باشلارندن پك سیره‌ك صالالر. کیگاچ طاصمه ایله موینلرینه باغلاب قویالر، حتی اویلرنده طورغانده‌ده بتون کون بویونچه صالمیلر. قوناق و مسافر قبول ایتکانده باشلرنده مطلق اشلاپه بولنورغه تیوش، اشلاپه‌سز کوینچه قبول ایتو تربیه‌سزلك و قوناق حقنده حرمتسزلك صانالادر.

قوره‌لیلر عادتڭ پویاسلرینه قستروب او، چاقماق طاشی، تماکی قاپچغی، تروبقه، سانچکی ایله پچاق اورنینه استعمال ایتارگه ایکی دانه نچکه چبوق یوروته‌لر.

قوره‌لیلر عمومیت اعتباریله ناموسلی، صاف کوڭللی، مسافرپرور، دوستلق‌غه و امنیت‌که میل ایدوچی لکن اوزلرینه تیگاننی پك تیز سیزوچی بر خلقدر. موزیقه‌نی، بیونی و هرتورلی اویون کولکیلرنی پك سویه‌لر. یوموشاق خلقلیلق و افراط درجه‌ده تواضعلق و صوك درجه‌ده تیزلك و پاکلك بونلرنڭ مخصوص صفتلرندندر. حتی توبانچیلك‌لری سوز آره‌سنده کوبسنچه ریاغه ایلانوب کیته‌در. مثلا: بر قوره‌لی ایله کوریشوب ایسانلك صاغلق صوراساڭز اول سزگه: «بوطریقچه مینم ایسانلگمنی صورامق ایله سزنڭ کورستکان التفاتڭز آرقه‌سنده ایسانلگم یخشیدر» دیه و بر کشی بر خسته یاننه حال بیلورگه باروب حالنی صوراسه: «التفات ایدوب بونده کلورگه مرحمت بیورووڭز آرقه‌سنده حالم کوب یخشیلاندی» دیه جواب بیره‌لر.

قوره‌لیلر پك ادبلی وتربیه‌لی کون کچره‌لر. بونلر آره‌سنده ایسروب یوروچی توگل، حتی اچکان کشیده کورونمیدر. بونلر عادتده دوگیدن یاکه طاریدن یاصالمش بر تورلی ایچکیلك استعمال ایده‌لر. گرچه ایگون بورتوگندن دخی آراقی یاصالسه‌ده بونی پك آز اچه‌لر. بونده شکرنڭ نه اولدیغنی‌ده بیلمیلر. طادلندرر اوچون بال استعمال ایده‌لر. قوره‌لیلر آشاو طوغروسنده پك قناعتلی بر خلقدر. یالڭز عادی خلق توگل بلکه یوغاری صنفدن اولان بای وکبارلریده بر صاوت دوگی ایله کفایه لنه‌در. بونلرنڭ باشلیچه آشاغان نرسه‌لری دوگی، قوقوروز ویشل‌کاردن کبسته، چوگوندر، شالقان شیکللی نرسه‌لردر. ایتنی بونده آز آشیلر و آشاغانلریده صغر، دوڭغوز، آت و أت ایتلریدر. خلقنڭ رزقلنووینه بونده بالق پك کوب یاردم بولوب توشه‌در. دڭز یاغالرنده‌غی خلقلرنڭ کوبره‌گی بالق آشاب کیچنه‌لر و بایطاق مقدارده چیت یرلرگه صاتارغه هم

چغاریله‌در. قوره‌ده آشاوغه، آش حاضرله‌وگن، هم یاندروغه‌ده شالقان مایی استعمال ایدلمکده‌در.

قوره‌ده أولرنی طاش نیگز یاکه آغاچ باغانالر اوستینه اوطورتوب بالچقدن یاصیلر، توبه‌سنی صالام ایله یابالر. ترزه‌لرنده پیالا بولمی، پیالا یرینه مایلانمش کاغد قویالر، شونك اوچونده أولرینك ایچروسی بر آز قاراڭغوراق بولادر. أولرینك ایده‌نینه قامش یاکه کینه مایلانمش کاغد توشیلر. آغاچ راملرغه یابشدرلمش توزوملی کاغد استینه‌لر ایله أولرینك ایچروسی بر نیچه بولمه‌گه آیریله‌در. أو ایچلرنده بار کبك میبللری بر نیچه تبه‌ناك آغاچ اوستالردن وکچکنه آغاچ اسقامیقه‌لردن عبارت اولوب اوستاللرنده آش آشیلر، اسقامیقه‌لرینی یوقلاغانده باش آستینه صالوب یاطالر. بعض بر بایراقلرنده اوز مملکتلرنده پك گوزل ایدوب اشلنگان اشقافلر وصاندقلرده بواونه‌در. قوخنالری اوزلری طوره طورغان أولرینك آستنده بولا وآنك توتون چغا طورغان طروباسنی اوز بولمه‌لرینك بالچق ایده‌نی آستندن اوتکاروب اولرینك ایکنچی طرفندن چغاره‌لر. بناء علیه بر اوچاق ایله هم آش پشرو همده اونی یلتو پك فائده‌لی ایسه‌ده جای کونی هوا توزه آلمازلق درجه‌ده اسسی بولغانده بونلرنك أولرنده طورو پك اوڭغایسز بولادر.

قوره‌لیلر اوزلرینك أولری یاننده یورت حیوانلری اوچون بر آزبار، اوردك، قاز، طاوق کبی قوشلر اوچون کتاك یاصیلر. گرچه قوره‌ده هر کیم گه اوزی تلاگان قدر خاتون آلورغه نظام بویونچه رخصت بولسه‌ده یالڭز بایلرنده‌غنه کوب خاتون آلمق عادتی واردر. بونلر بر نیچه خاتون آلالر، لکن یورت اشلرینی یالڭز أولگی خاتونلرینه‌غنه طاپشره‌لر. اما عادی خلق آره‌سنده بردن آرتق خاتون آلغان کشی پك سیره‌کدر. اویلانمگان بر قوره‌لی گرچه اوطوز

سحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u8686@gmail.com

یاشینه یتسه‌ده همیشه ایر صانالمیدر، آڭارغه بالا کوزی ایله قاریلر. اوزی تلاگان قزنی آلمق بونده یکت‌نڭ اختیارنده توگلدر. اوغلنی اویلاندره‌چك آدم اوزی تلاگان یردن بر قز صوری، اوغلینڭ رضالق فلاننی صورامایچه قزنڭ آتا آناسی ایله کیلشوب کوره‌زه‌گه (کاهن‌گه) باره‌لر. کوره‌زه یولدزغه قاراب طوینڭ نه کونده بولورغه تیوش ایدیکنی خبر بیره. آنڭ خبر بیرگان کوننه طوغری کیتروب قز آناسینڭ اوینده طاقته‌دن کوپر کبك ایدوب بر دوشه‌مه یاصیلر و أونی ممکن مرتبه گوزل ایدوب جیوشدره‌لر. اوّلدن بر برینی هیچ کورمگان وطانوشماغان یکت ایله قز اوشبو دوشه‌مه‌نڭ ایکیسی ایکی باشینه منوب هیچ طاوشسز بر نیچه مینوت اوطوره‌لر، صوڭره طوروب بربرسینه سلام بیره‌لرده یکت دوشه‌مه‌نڭ قز طورغان باشینه وقز یکت طورغان باشینه کیته‌در. شونڭ ایله نکاح تمام بولادر. اوشبو نکاحنڭ ایرته‌سی کوننی «ساچ کوتارومجلسی» یاصیلر: قزنڭ اوینه خاتونلر جیولوب آنڭ ساچینی سوته‌رك ایکیدن اوریب باش تیره‌سینه کوتاریب باغلیلر، تاب شول وقتده یکت‌نڭ خانه‌سینه ایرلر جیولوب آنکده اویلانگانچه‌گه قدر آرقه‌سینه صالنوب یوری طورغان ساچینی باشینڭ توبه‌سینه کوتاریب اویوب بر کتوب قویالر. قوره‌ده نکاح وطوینڭ شوندن باشقه زور تکلفی یوقدر. اویلانگان کشی قزنڭ آناسینه معلوم مقدار آقچه‌سنی تولی‌ده صاتوب آلوب ملکلنگان مال شیکللی ایدوب قزنی اوزینڭ یورتینه آلوب قایتادر. قوره‌لیلرغه خاتونلرینی آیرغه یاریدر، لکن آیرغان خاتونلری سلامت بولوب طورغان مدتده باشقه خاتون آلورغه یارامیدر.

قوره‌ده قزلرنی یکرمی یاشکه یته‌زدن اوّل کیاوگه بیرمیلر. طول قالغان خاتونلرنڭ ایکنچی مرتبه ایرگه بارغانلری پك سیره‌کدر. باره‌چق بولسه‌ده ایری اولگانگه اوچ یل اوتمایینچه بارغه یارامیدر. یوقسه

اوزینه و بالالرینه زور جزا بیره‌لر. قوره‌ده خاتونلر پک توبان درجه‌ده‌در، هر نه قدر قز و قتلرنڭ آزمی کوبمی اختیارلی بولونسه‌لرده کیاوگه بارغاچ ایرلرینه تمامیله قل بولالر. ایر آثارغه فوق العاده توبان و آشاغی بر مخلوق نظریله قاریدر. ایرینڭ رخصتندن باشقه اورامغه چغو بریاقده طورسون حتی اورام یاغنه طابا قاریو آلمیدر. عمومیت اعتباریله قوره‌ده خاتونلر حقوقسز = پراواسز بر مخلوق صانالمقده‌در. آنلرنی حکم گه طارتمیلر، آنلرغه کوب جزا بیرمیلر، حتی آنلرنڭ اوزلرینڭ اسملریده بولمیدر، فلان کشینڭ خاتونی یاکه فلان کشینڭ قزی دیه یوروته‌لر. هر نه قدر مملکتلرینڭ نظاملرینه بناءً خاتونلر اوشبو درجه‌ده حقوقدن محروم ایدامش و توبان درجه‌گه قویولمش ایسه‌ده عادتده ایرلر بونلرغه اصلا جبر ایتمیلر. بلکه هر وقت پک گوزل معامله ایده‌لر، خاتونلرغه فنا معامله ایتمک بونڭ پک سیره‌کدر. اولرده خاتونلر یاغینه حکم ایالرین کره آلمیلر، اورامرده هم خاتونلرغه ظلم و جبر ایدو یوقدر.

قوره‌ده اول خاتونلری قرلرده اشلیلر، صاتوچی خاتونلر یورتلرغه یوروتوب طاوارلرینی صاتالر، بونلردن باشقه لری قویاش بایومزدن اول اورامده ایرلر آره‌سنده یورونی اوزلرینه عیب صاناب کون بویونچه اولرنڭ اوطوره‌لر. یالگز کیچ برلن ایرلر اوزلرینڭ اشلرندن بوشانوب اولرینه قایتقاچ غنه خاتونلرغه یورور اوچون اورامغه چغارغه ممکندر. بووقتنڭ یتکاننی مخصوص بر اشارت ایله اعلان ایده‌لر و بونی خبر آلو ایله خاتونلر یورور اوچون اورامرغه چغالر. اگر صوڭغه‌رق قالوب قایتقه طورغان بر ایر اورامده کلمکده اولان بر خاتونغه قارشی اوچراسه اوزلرنچه معتبر اولان ادب و تربیه اقتضاسنچه اول ایر اوزینڭ یوزینی یلپازه ایله قاپلاب اورامنڭ ایکنچی یاغنه چغارغه تیوشدر. بناءً علیه قوره لیلر اوچون یات خاتونلرنی

کورمك پك مشکلدر، چیت خلقلر اوچون ایسه قوره خاتونلرینی کورمك دها زیاده مشکلدر. چونکه آنلر چیت خلقلر ایله قاطناشودن ممکن مرتبه صاقلانالر. حتی چیت کشی طرفندن اوزینك قولی‌غنه طوتولغان اوچون خورلانوب بر نیچه قوره‌لی خاتوننك اوزاوزلرینی اوترمش اولدقلرینی روایت ایده‌لر.

قوره‌لیلر اوزلرینك بالالرینی و خصوصا ایر بالالرینی پك سویه‌لر. بعض وقت آچلق سببلی آتا اوزینك اوغللرینی قل ایدوب صاتسه‌ده صوکره بار کوچی برلن طریشوب آقچه جیارغه وصاتلمش اولان اوغللرینی تولاب آلورغه اجتهاد ایده‌در. آتا اولگاچ آنك اورنینه یورتده باش بولوب الوغ اوغل قالادر. طویلری کبی قوره‌لیلرنك جنازه کومولرنده‌ده دعا و عبادت شیکللی شیلر یوقدر. اولوکنی بر تابوتقه صالوب یاکه محض بر کفن‌گه صاروب هیچ بر دعا و عبادتسز طوب طوغری کیتروب قازیلغان چوقورغه کومه‌لر. اگر آتا آنالرندن بریسی یاکه قرال وفات بولسه قوره‌لیلر اوچ سنه ماتم طوته‌لر. اولگان کشینك اوغلی بو اوچ سنه اچنده اوزینی دنیاده کینه اولوك حکمنده یوروته‌در: اشلرینی طاشلی، مأمور بولسه اورنندن چغا، عادتده‌گی کیوملرینی صالوب آنك اورنینه طوپاس کیوملر کیونه، یوونمی، صقالنی کیسدرمی، یوزینی زور اشلاپه و ایکی قات ژوال ایله اوریته، هیچ کیم ایله سویلاشمی، حتی اوزندن صورالغان نرسه‌لرگه‌ده جواب بیرمیدر. یوروگان وقتده قولنده، آرەسینه کوك بر ماتریادن پرده طارتلغان، ایکی طایاق بولوندره و بر کشی اوچراغانده یوزی کورنماسون اوچون بیتنی اوشبو شیرمه‌چك ایله قاپلیدر. معین ساعتلرده کوننده اوچ مرتبه قچقروب یغلی جزع وفزع اظهار ایته‌در. بوماتم مدتی هیچ بر وجهله شول اوچ سنه‌دن کیمتلورگه ممکن توگلدر. ماتم وقتده اویلانوك پك قاطی ممنوع اولدیغندن

وبعض وقتلر ماتملر بر برسی آرتندن طوغری کلدکندن قوره‌لیلرنڭ بعضیلری ماتم طوتا طوتا اویلانورگه اولگوره آلماینچه قارنایوب کیته‌لر.

قوره‌ده دۋران صنفنه باشقه اولان تنی سلامت هر برایر عسکرلك خدمتی ایتمگه مجبور اولدیغندن قوره‌نڭ عسکری بر میلیون ایکی یوز مڭ مقداری حساب ایدیلسه‌ده حکومتکه بر نیچه روبله‌دن عبارت اولان آز بر مقدار آقچه تولاب عسکرلك خدمتندن قورتولمق ممکن اولدیغی اوچون قوره‌نڭ بار کبك صالداتی حقیقتده اون مڭدن آرتق توگلدر. هم بو قدریسیده فنا صورتده کیونمش و بابالرندن قالمه کوگاروب بتکان قلچلر ایله قوراللنمش اولوب ترتیب و نظامسزدر. ظاهردن قاراغانده قوره‌نڭ صالداتلری یوره‌کلی وبهادر کورینسه‌لرده عسکرلك علمندن خبرلری پك آز واوزلرینه قوماننده ایدن آفیتسرلری پك فنادر. قلچ ایله صوغانده تیز گنه کیسوب کرماسون اوچون قوره‌نڭ صالداتلری صوغش وقتنده اوستدن طغز ایدوب مامقدن صرغان، اوزون جیلان کیه‌لر. بو جیلان پك اوزون وآغر اولدیغندن صالداتلرنڭ یورولری و حرکتلری اوچون پك اوڭغایسز بولادر. صوغش وقتنده آچیق صحراده اوزلرینه دشمن عسکری هجوم ایتدیسه قوره صالداتلری قویان شیکللی پك تیز قاچالر. اگر قاچارغه یوللری بیکلانسه اول وقت اولومدن هیچ قورقماینچه غایت بهادرلق ایله صوغشه‌لر.

قوره‌نڭ آفیتسرلری اوستلرینه اوزون ایتاکلی یفك جیلان وباشلرینه طاوس قاناتلری وآت قویروغی ایله زینتلنمش اشلاپه کیه‌لر. بونده آفیتسرلك درجه‌سنی بیلگولی بر مدت اوچون آقچه‌غه صاتوب آلالر. شونڭ ایچون بونلر اوزلرینه عسکرلك خدمتنه متعلق هیچ نرسه بیلمیلر، شولای بولسه‌ده اوزلری افراط ایری قیلونه‌لر.

حتی اوراملرده جیاوده یورومیلر، عادتده بونلرنی صالداتلر ناصیلقه
ایله کوتاروب یوروته‌لر. قوره گنیراللریڭ نیچك ایدیگی بر گنیرالڭ
قرال سراینه باروینی کورگان کشینڭ اوشبو روشچه بیانندن آڭلاشیلسه
کرك: «آلدن ایکی مامور بارادر، بونلر قوللرینه اوزون آغاچلرغه
برکتلمش طاقته‌لر کوتارگانلر، طاقته‌لرغه «طاوشلانمگز! یول وبریگز!»
دیه یازلغان. بونلرنڭ آرتندن بر مامور گنیرالڭ پك الوغ صورتنی
(پارتریتنی) طوتوب بارا، بونڭ آرتندن بر نیچه اونتر آفیتسرلر،
ایکی بورغیچی، قورالانمش اون ایکی صالدات و بونلرنڭ آرتندن
کچکنه بر آتقه آتلانوب گنیرالڭ اوزی بارادر. بر کشی گنیرال
آتینڭ تزگنندن یتا کلاب و ایکنچی بریسی آرتدن آتنڭ ئزندن وبر
مامور گنیرال ایله یاناشا اوله‌رق آنڭ جیلـکه‌سی طوغروسنده زور
صاری زونتیق طوتوب بارادر. گنیرال، کولمك کبی اوزون، قزل
جیکلی و آلتون بیزه‌کلی «تالار» اسمنده بر کیوم کیگان، بهادرلق
علامتی اولمق اوزره کیومینڭ کوکره‌گینه قاپلان صورتی یاصالمشدر.
«تالار»نڭ اوستندن طاغن بر کیوم کیگان، لـکن بونسی قاره توسده
وجیکسزدر. بونڭ اوستندن کوك کمر بوغان، کمرینڭ آستینه بر
یاقدن قصقه‌غنه بر قلچ وایکنچی یاقدن صاری یفکدن یاصالمش بر
فلاق قصدرغان وفلاغنه‌ده «گنیرال» دیه یازلغان، باشینه پك الوغ
قاوری قصدرغان بورك کیگان. گنیرالڭ آرتندن بر نیچه خدمتچیلر
یوروب بونلرنڭ بعضیسی آنڭ یلپازه‌سنی، بعضیسی تروبقه‌سنی،
بعضیسی تماکی یانچیغنی، بعضیسی مایلانمش کاغدن یاصالمش
یاغمورلغنی، بعضیسی کیز قالوشلرینی وبعضیسی هر تورلی کیوملری
ایله طولی صاندیغنی کوتاروب بارادر.»

بزده یخشی خدمت ایدوچیلرگه مکافات ایدوب بیریله طورغان
قریست، میدال، یولدز اورنینه قوره لیلرده اوزونچه یشل طاشلر
استعمال ایدیلدر. بونی اشلاپه‌لرینڭ ایکی یاغینه طاغالر.

قوره‌لیلرغه یات خلقلر ایله مناسبتده بولونمق حکومت طرفندن ممنوع اولدیغی اوچون بو صوڭ زمانلرغه قدر قورنڭ چیت پادشاهلقلر ایله آلیش ویریشی (تجارتی) یوق اولوب یالگز یاشرنلك ایله گنه خلقلری پك آز بر مقدارده نرسه چغاره‌لر، یاکه کرته‌لر ایدی. بوندن یگرمی بش یللر مقدم یاپونیالیلر تجارت اوچون دگز بوینده اوزلرینه بر پریستان آچارغه قوره حکومتنی مجبور ایتمشلر. شول وقت پریستان اولوب تعیین ایدلمش کچکنه بر آول آز زمان اچنده یخشی‌غنه زور سودالی بر شهرگه آیلانمش وبوندن صوڭ چیت خلقلر ایله سودا ایدر اوچون قوره‌لیلر آقرون آقرون‌غنه دخی ایکی پورتلرینی (دگز بوینده‌غی شهرلرینی) آچمشلردر. بناءً علیه قوره‌لیلرنڭ اوز مملکتلرینه یابولوب آیریله‌رق باشقه خلقلردن قاچوب طورووی تدریجا بیتوب بونلر ایستر ایسته‌مز چیت مملکتلر ایله مناسبت کسب ایدرگه مجبور اولمشلردر.

قوره‌دن چیت مملکتلرگه چغاریله طورغان سودا نرسه‌لرینڭ باشلیچه‌لری: دوگی، اشلنمگان یفاك، کاغد، ژنشه‌ن، تماکی، دگز-کبسته‌سی، موگوزلی حیوانلر تیریسی، قاپلان، بورسوق، قرماچیسی، تلکی کبی جانوار تیریلرندن عبارت اولان طونلقلر وباشقه مملکتلردن قوره‌غه کیتریله طورغان سودا نرسه‌لری: مامق ویفکدن طوغولمش ماتریالر، فایچق، آرفان، فراسین ومعدندن اشلنگان نرسه‌لردر. قوره‌نڭ یات خلقلر ایله سوداسی باشلیچه دگز یولی ایله اجرا ایدلمکده اولوب بوناڭ دگز ساحللرینه تورلی حکومتلرنڭ پاروخودلری طوقتاب سودا نرسه‌لری بوشاتالر واوزندن چغاریله طورغان نرسه‌لرنی تیاب آلوب کیته‌لر. قوره‌نڭ دگز بویلرنده وزور صولرنده هر تورلی سودا پاروخودلری وبالقچی کیمه‌لری یوروب ساحللری هر وقت

جانلانوب طورمقده ایسه‌ده کیمه یاصاوچیلق صنعتی قوره‌ده پك توبان درجه‌ده در. قوره‌نك اوزینك کیمه‌لری آدم پیغمبر زمانندن قالمه غایت ایسکی ترتیبده وفنا صورتده یاشچك کبی یاصالمش بر طاقم یلکنلی شیلردن عبارت اولوب بونلر کوبسنچه یار قریلرندن غنه یوریلر وجیل، فورطنه کبی آزغنه قورقنچ بولدیسه تیز‌ره‌ك ساحل‌گه چغارغه قاریلر. مملکتننك ایچرو طرفلرنده، صو یولی یوق یرلرده سودا مالنی، کوبره‌ك مقدارده بولغانده ایشاك، اوگوز ایله و آز مقدارده بولغانده اوزلری آرقه‌لرینه کوتاریب یوروته‌لر. چونکه قوره‌نك آت‌لری اندن آزغنه زور اولوب یوك طاشو خدمتنه یارارلق توگلدر. قوره‌ده آربه ایله یوررلك یخشی یوللر پك آز اولوب کوبسی جیاولی یوللریدر. لکن بو یوللرده آت آتلانوب یوررگه‌ده ممکندر. فقط بو جیاولی یوللرده پك تیگزسز اولوب بعضا زور طاغلرغه منوب کیته یاکه طاغلردن توشوب باتقاقلرغه باروب تره‌له، بعضا یخشی اشلنگان یم یشل صحرالردن وبعضا تیره‌ن قوملقلردن کیچوب کیته‌در. قوره یوللرینك ایکی طرفنده بر برسندن تیگز یراقلقده بر تورلی قزیق روشده باغانالر اوطوردلمشدر. بو باغانالرنك توبان طرفی تابوت شکلنده اولوب شونك اوستینه کولوب طورغان قیافتده ایدوب کشی باشی صورتی قویلمشدر. یات خلقلرنك بعضیلری بونی کوردکده قوره‌لیلرنك خدایلرینك صورتی توشرلمش دیه ظن ایتمشلر ایدی. لکن صوکره‌دن قوره‌لیلرنك اوزلرندن ایشیدوب ایکنچی براولرنك نقل ایتدیکلرینه کوره بونلر قوره‌لیلر خداسینك صورتی اولمایوب بلکه ملك یللر اوّلی قوره‌ده یشاغان وبتون عمرینی یوللر و صوقماقلر یاصامق ایله کچرگان بر عسکرنك صورتی ایکانلگی آکلاشیلمشدر. بول یاصارغه پك غیرت ایتمش اولدیغی اوچون هر باغانانك توبینه بونك صورتی یاصالمش و آنك آستینه: آلده‌غی آولغه باروب

یتارگه کوبمو قالغانلغی و سائره کبی یولچیلر ایچون کرکلی وفائده‌لی
بر طاقم یازولر یازلمشدر.

قوره مملکتی سیکز ولایتکه و ولایتلرنك هر بری اوقروغلرغه
واوقروغلر اویزدلرگه بولنمشدر. قوره‌ده یوزدن آرتوغراق شهر
حساب ایدیله در. لکن بونلردن کوبسینك شهردن صانالووی محض
تیره‌لری استینه ایله احاطه ایدیلدیکی ایچوندر. قوره‌نك شهرلری
طشدن قاراغانده پك گوزل کورنگانلری بولسه‌ده ایچلری عادتده
پچراق، اورامله‌ری طار وکاکری بوکریدر. قوره‌نك الڭ الوغ شهری
قرالنڭ پایتختی اولان «سئول» بلده‌سیدر. اچنده زور قرال سرایی،
بر عالی مدرسه‌سی و ایکی یوز مڭ مقداری خلقی اولان بو سئول
شهری تیره‌لی بر طاش استینه ایله أیلاندرلمش اولوب استینه نك
اوزونلغی ١٢ چاقروم، بیوکلگی وکیڭلگی اوچرسازین چاماسنده‌در.

قوره‌لیلر حقوقدن الڭ زیاده محروم و مظلوم بر خلق اولوب هر
تورلی ویرگولر ونالوغلر ایله شول درجه ایزلمشلردکه، مملکتلری
هر نه قدر طبیعت جهتندن بای بولسه‌ده بونده کوبسنچه آچلقدن
خوق العاده اذیت چیگه‌لر. حتی بوندن یکرمی یللر مقدم آچلق ایله
بر میلیوندن آرتق کشی هلاك بولدی. قوره‌ده هر تورلی مأموریتلر،
اورنلر، درجه‌لر آقچه ایله یالڭز دۋوران صنفنه‌غنه صاتلمقده اولوب
بونلر اوزلرینڭ نفوذلری آرقه‌سنده خلق‌غه پك ظلم ایده‌لر و هر
تورلی طریقلر ایله جبراب آقچه آلالر. ولایت حاکملرینك (گوبیرناطور-
لرنڭ) قولنده، نظام ایله هیچ بر چیکلانمامش، پك زور اختیار وایرك
واردر. خلق‌نڭ جانی و مالی بونلر قولنده‌در. اوزلرینڭ کیفلرینه
کوره الڭ کوچوك و الڭ عادی جزا بامبوق آغاچینڭ چبوغی ایله صوقدرمقدن
عبارتدر. بو دۋورانلر اوزلری هیچ بر نرسه اشله‌میلر، حتی اشکه
جیره‌نگچ کوز ایله قاریلر. بونلرنڭ اعتقادلرینه کوره دۋوران خلقینڭ

اوزلرینه اش اشلاو شولای طورسون حتی بونلرنڭ فکرنچه اوزلرینه سلکنورگه و قیملدانرغه ده کیلوشمیدر. مثلا: اورن ایاسی بر دۋورانگه باصقچدن منارگه طوغری کیلسه خدمتچیلردن بریسی آنی یانندن طوتا، ایکنچیسی آنڭ آیاقلرینی قولی ایله طوتوب آلماشلاب باصقچنڭ باصاماغی صایون آلوب قویا باره‌در. شول طریقچه باصقچنی منديروب اوطوره‌چغی اورنغه یتکورگاچ کینه شول خدمتچیلر آنی اورنغه اوطورتوب کیوملرینی توزه‌ته‌لر و اوزون تروبقه‌سنی آغزینه قابدروب تماکیسنی قابوزه‌لر.

اوزینه رزقلنور و بایور ایچون مأموریت صاتوب آلا آلماینچه قالغان بر چوق دۋورانلر فوق العاده فقیرلکده کچنه‌لر. قش کونی یاندررغه اوتلری و کیینورگه کیوملری بولمی، یالکز بر اوچ دوگی ایله رزقلنوب طوره‌لر، شولای بولسه‌ده اش اشلاونی اوزلرینه خورلق صاناب هیچ بر نرسه اشله‌میلر.

یالقاو دۋورانلرنڭ جبر و ظلمی سببلی قوره‌نڭ خلقی‌ده یالقاو وناچارلقغه صالنمشدر. اگر قوره‌ده ایکچی ترتیب ونظاملر قویولسه بو مملکت پك معمور بر یر اولا بیلور ایدی. قوره خلقنده: «بزنی بوحالدن ـ شمالدن کیلگان آق یوزلی چیت خلقلر قوتقاره‌چقدر» دیگان بر امید واردر. بناءعلیه بوندن اوطوز یللر مقدم روسیه‌نڭ چیگی قوره‌غه باروب ترولگاننن قوره‌لیلر مڭلر ایله بزنڭ اوسسوریسکی قرایغه چغوب روسیه تبعه‌لگنه قبول اولنورغه اوتنمشلر ایدی. لکن پك قاطی منع ایدیبکنه بونلرنڭ بو قدر کوبلب کوچولری طوقتاتلدی. قوره‌لیلرنڭ روسیه‌گه کوچکانلری آز بر زمان اچنده یرلشوب معیشتلرینی بولغه قویدیلر، اوز مملکتلرنده‌گی اسیرلك حالندن قوتولغاچ طریشوچیلق، هنرچیلك شیکللی یخشی صفتلرینی وگوزل خلقلرینی میدانغه چغاردیلر، تیزدن روسلر ایله یقینلاشوب

آنلرنڭ عرف، عادتلرینی، تللرینی، یورت فاراو ترتیبلرینی قبول ایتدیلر. کوبسی اوز اختیارلری ایله پراوصلاولی مذهبکه کروب خرستیان اولدیلر. اوقی یازا بیلماوچیلك بونلر آره‌سنده پك عیب بر اش اولدیغی ایچون بونلر الڭ اوّل آوللرینه اوز حسابلرندن مکتب آچالر. بونلرنڭ کوب کوب خلقلی اولان آوللری ترتیب، نظام وتمیزلکلرینه، اشلگان فرلری اجتهاد وغیرت‌لرینه دلیل ومثال اولمغه لایقدر.

قوره‌نی اوزلرینه ملك ایتمك ایچون بوندن بر نیچه یللر مقدم قطای ایله یاپونیا آره‌سنده بر قانلی غوغا (صوغش) چغوب یاپونیا قطاینی تماميله جیکدی و قطاینی قوره‌دن چغاروب بوندن صوڭ قوره اوستنده هیچ برحقوق دعوا ایتماسکه تکلیف ایتدی. قطای‌ده ایستر ایسته‌مز راضی‌اولدی و یاپونلرده قوره‌نی اوزلرینه قاراغان بر مملکت اعلان ایدوب، آنده اوزلرنچه ترتیبلر قویمغه باشلامشلر ایدی. لکن شرق دگزنده زور دخلی بولغانلغی سببلی قوره‌نڭ تلاسه‌نی بولووینه راضی بولوب طورماسقه تیوشلی بر حکومت — روسیه وارلغنی یاپونلر خاطرلرینه آلماغانلر ایدی. فقط روسیه حکومتی هم اوز منفعتنی همده قوره‌لیلرنی تاءمین ایدوب قویار ایچون یاپونلرنڭ قوره‌نی ضبط ایدولرینه راضی اولمدیغنی و قوره‌نڭ مستقل بر حکومت اولوب قالمسی لازم ایدیکنی آچیق وقطعی صورتده اعلان ایتدی. روسیه‌نڭ بویله ایدووی سببلی یاپونلر قوره‌نی طاشلاب چغارغه مجبور بولغاچ آنده احتلال وعصیان چغارتوب فاراسه‌لرده بو اشلری کوب فائده ویرمدی، آخرنده کینه ضبط ایتمش اولدقلری قوره مملکتنی طاشلاب چغارغه مجبور اولدیلر.

۱۹۰۴ نچی یلده کینه اوشبو قوره مسئله‌سی حقنده روسیه ایله یاپونیا آره‌سنده صوغش بولوب، بوصوغشده روسیه جیکلدی وشوندن

صوڭ یاپونیا ایله روسیه آره‌سنده یاصالغان معاهده بویونچه قوره مملکتی تمامیله یاپونیانڭ نفوذ و حمایه‌سینه کیچدی. آخرنده ۱۹۱۰ نچی سنه آوغوست‌ده یاپونیا قوره‌نی اوزینه تمامیله قوشوب، یاپونیانڭ بر ولایتی یاصاب قالدردی. قوره ایمپراطوری اوز خلقنه بر مانیفست طاراتوب، بوندن صوڭ مملکت‌نڭ خوجه‌سی یاپونیا ایمپراطوری ایکانلگن اعلان ایتدی. یاپونیانڭ قوره‌نی اوزینه الحاق ایتووینه قارشو کرك روسیه و کرك باشقه یاوروپا حکومتلری پروتیست ایتمادیلر.

بوندن صوڭ قوره حکومتی‌نڭ اسمی جغرافیا خریطه‌لرندن تاریخ صحیفه‌لرینه کیچدی.

صوڭ

A. T. S. S. R. Qazan
... kitapxanasь
Lenin ...
TOP KITAP SAKLAU URNЬ

سحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com